СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 121. Джерзи Сити, Н. Дж., понеділок, 26 травня 1930. VOL. XXXVIII. No. 121. Jersey City, N. J., Monday, May 26, 1930. THREE CENTS.

КОСІОР ПРИБУВ ДО АМЕРИКИ

ХОЧЕ НАВЯЗАТИ ТІСНІШІ ТОРГОВЕЛЬНІ ЗВЯЗКИ МІЖ СОВІТАМИ І АМЕРИКОЮ. КАЖЕ, ЩО СОВІТИ ВИТАЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ КАПІТАЛІСТІВ З ПАРАДОЮ, А ЙОМУ ПРИЙШЛОСЯ ТЕРПІТИ НА ЕЛИС АЙЛЕНДІ.

НЮ ЙОРК. — До Ню Йорку прибув один з визначніших совітських діячів, Йосиф Косіор, заступник президента Верховної Економічної Ради. Косіор хоче зацікавити американських капіталістів Дніпрельстаном та иншими совітськими промисловими підприємствами, а рівнож буде намагатися поробити заходи в справі визнання совітів з боку Америки. Разом з тим подав він в інтервію, що совітська торговельна місія „Амторг" у Ню Йорку не займається ніякою політичною пропагандою. Не подобалося йому, що його принято так холодно при вступі на американську землю. Коли, говорив Косіор, приїхав до совітів Гю Купер, то совітське правительство призначило йому спеціяльний вагон, а для такого високого урядовця як Косіор, який дає Американцям можність заробити міліони долярів, призначено на повитання — Елис Айленд.

ЦЕПЕЛІН ПОДОРОЖУЄ ДО БРАЗИЛІЇ.

ПЕРНАМБУКО. — „Граф Цепелін" вибрався в дальшу дорогу в напрямі до Ріо де Жанейро. Подорож до столиці Бразилії потреває 20 годин. Дорога та є довга 1,100 миль.

НАСЕЛЕННЯ ШИКАГА РОСТЕ.

ШИКАГО. — Ціле місто готується до великої паради з приводу того, що зростає число населення, яке тепер виносить 3,500,000 мешканців.

46 ДІТЕЙ ЗАХОРУВАЛО ВІД СПЕКИ.

НЮАРК. — В Керні, Ню Джерзи, захорувало наслідком несподіваної спеки аж 46 дітей. Тисячі людей шукали прохолоди у купелях.

ПРИЛОВИЛИ НЕАБИЯКОГО ПАЧКАРЯ.

НЮ ЙОРК. — Едвард Тетем всідав до поїзду, щоби від'їхати до Монтреалю, коли приблизилися до нього агенти й арештували його за пачкування алькоголю.

Тетем походить з Лондону. Є він головою пачкарського синдикату, який доставляє алькоголічні напитки першої якости самій найбогатшій клясі. Коли розпаковано його валізки, знайдено там пляни, в яких точно є означені ті місця, де складають перепачковані напої.

ОБЖАЛОВУЮТЬ ФОЛА ЗА ОШУСТВО.

ВАШИНГТОН. — Бувшому секретарови Албертови Фолови знов не дають спокою. Податковий уряд каже, що він не платив податку від тих сум, які одержав титулом хабаря від нафтового магната Догені за винайм нафтових піль. Уряд домагається тепер від Фола заплати $158,127 титулом залеглого податку, а $77,198 титулом кари за незголошення приходу в сумі $403,000.

ГУВЕР СКЛИЧЕ СПЕЦІЯЛЬНУ СЕСІЮ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер заповідає, що коли сенат не ратифікує тепер лондонського договору, то по замкненню сесії буде скликана негайно надзвичайна сесія в справі затвердження договору. Сесія та буде скликана в перших днях липня. А що тоді є велика спека, то можливо, що сенатори поспішаться з ратифікацією договору ще підчас цеї сесії.

ОБА НЕЗАДОВОЛЕНІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Гифорд Пиншо зістав вибраний кандидатом републиканської партії на говернора Пенсилвенії. Другий кандидат, Бравн, перепав. Тепер і Пиншо і Бравн протестують проти виборів. Кажуть, що вони були ошукані.

ЗАБРАЛИ ВИНОКУРНІ ПРИЧАНДАЛИ.

НЮ ЙОРК. — Девять агентів прогибіційного адміністратора Кембела перевели ревізію в трох робітнях на Менгетен, в яких виробляють винокурні прилади.

Агенти арештували власників і менаджерів робітень та забрали готові вже винокурні причандали вартости $45,000. Це є перша того рода ревізія, виконана на підставі рішення Найвищого Суду Злучених Держав, який видав оречення, що ті, котрі виробляють і продають винокурні прилади, нарушують прогибіційний закон.

БУДУТЬ ЛІПШЕ Й СКОРШЕ ДУМАТИ.

НЮ ЙОРК. — О. Г. Келдвел, радіовий знавець, подає, що за яких 10 літ будемо могти думати скорше й ліпше. Перемучений напруженою увагою банкир, фабрикант чи умовий робітник потребуватимуть перейти до кімнати думання, в якій огріють йому мозкові клітини, а це огріванне при помочі радія піднесе людське думання до тої міри, що люде подобатимуть на — богів. Навіть звірята думатимуть ліпше, коли огріється їхні мозкові клітини.

ЖІНКА КАНДИДУЄ ЗА ЧОЛОВІКА.

ОСТИН (Тексас). — Бувший говернор Джеймс Фергусон оголосив, що тим разом не буде кандидувати на говернора при правиборах демократичної партії, але зате кандидуватиме його жінка, Миссис Миріем А. Фергусон.

КУЛИДЖ І ПРОГИБІЦІЯ.

ВАШИНГТОН. — Ф. Скат Мек Брайд, суперінтендент Протисалунової Ліги, заявив перед сенатським заблістичним комітетом, що за часів адміністрації Кулиджа богато людей думало, що Мелон працює разом з бутлегерами. А Мелон не натискав на форсовання прогибіції тому, що й Кулидж держався якось здержливо.

ПОЛЬСЬКО-РУМУНСЬКІ НАРАДИ В СНЯТИНІ.

Державний підсекретар в міністерстві руху, Гафенку, і міністер публичних праць, Галіпа, прибули до Снятина і мали тут довшу нараду. Вони говорили про отворення залізничого шляху Чернівці-Орадя.

ТАКИ ГАДАЮТЬ ЗГАСИТИ ВОГОНЬ.

Управа сонди в Моренах (Румунія) конферувала в присутности міністра торговлі з тими, що хочуть зобовязатися погасити вогонь. Американців відкинено і поручено переведення акції румунському інжінірови Лазарови. Він пічне свою працю вже в найближчих днях.

ШУКАЮТЬ ГРОБУ ОЛЕКСАНДРА ВЕЛИКОГО.

За дозволом влади мають початися викопалинові праці в Мечеті „Ребі Даніель" в Олександрії, в місці, де, як кажуть, находиться саркофаг Олександра Великого. Влада видала дозвіл на переведення тих праць під умовиною, що ніхто не нарушить тіла Олександра Великого на випадок, якби його знайшли.

Керівництво працями в руках Говарда Картера, що відіграв значну ролю в відкриттю гробівця Тутенкгамена. Картер сподівається, що в часі шукання за гробом Олександра Великого він може знайти останки славної олександрійської бібліотеки, що находилася на передмістю Олександрії, Брухейон, в будинку, званім Музейон. Ця бібліотека, що нараховувала 700 тисяч папірусових звитків, згоріла в 47-ому році до Хр., в часі, як Цезар облягав Олександрію. Археологи думають, що, не вважаючи на пожежу, якась частина бібліотеки мусіла залишитися.

Цеї бібліотеки не треба мішати з другою, що мала 500 тисяч папірусових звитків і містилася в Серапейон та згоріла в 250-му році після Хр.

ПОЛЬСЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКЕ БРАТАННЯ.

Польська телеграфічна агенція повідомляє з Москви, що польський посол у Москві, Патек, видав для большевицької влади та дипльоматичного корпусу приняття з нагоди свята 3-го травня. У цьому принятті взяв участь з жінкою керовник комісаріяту закордонних справ Літвінов, представник революційної воєнної ради Судаков, вищі урядовці народного комісаріяту закордонних справ, представники радянських наукових кол, як теж амбасадори чужих держав.

ШЕФ РУМУНСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ ПРИЇХАВ ДО ПОЛЬЩІ.

До Варшави приїхав шеф румунського генерального штабу генерал Самсоновічі. Ген. Самсоновічі обзидив польські військові осередки та взяв теж участь у військових парадах з нагоди 3 травня. Ген. Самсоновічі гостив у президента Польщі та маршалка Пілсудського.

ГАРЕМ І КІМНАТА РОКСОЛЯНИ.

В Константинополі отворено для публики славний колись гарем султанів Сераглю. За 25 центів оглядач може бачити гарем султанів з фонтанами, килимами й образами, де жінки колись забавляли султанів. Є там і світлиця галицької Українки Роксоляни, яка була жінкою султана Сулеймана Великого. Тоді Сулейман вибрав був собі за жінку Роксоляну з українських бранок, кажучи, що вольить бути чоловіком такої красуні як султаном. За султанів не вільно було зайти до гарему під карою смерти і не одним чоловік, що важився туди продістатися, переплатив свою сміливість життям.

УКРАЇНІКА.

У німецькім деннику „Фольксцайтунг" з дня 16. квітня находимо статтю п. з. „Аграрний терор у СРСР". — У женевській „Ля Трібюн де Женев" з дня 17. квітня находимо статейку про харківський процес „СВУ". — У „Дейлі Телеграф" з 17. квітня є статейка про харківський процес п. з. „Більше жертв большевицької тиранії". — У німецькій газеті „Фатерлянд", що виходить у Люцерні, поміщена 27. квітня передовиця з приводу харківського процесу п. з. „Мучеництво України".

ПРИГОТУВАННЯ ДО ПРАВОСЛАВНОГО СОБОРУ В ПОЛЬЩІ.

Митрополит Діонизій покликав окрему канонічну Раду, яка має обмiркувати подробиці Собору Православної Церкви в Польщі. До цієї Ради покликані крім гродненського архієпископа Олексія Громадського члени дієцезиальних виборчих зборів, а саме 5 осіб з варшавсько-холмської дієцезії і по 2 особи з дієцезій виленської, гродненської, волинської і поліської, секретаря св. Синоду Рощицького і юрисконсульта (бувшого київського адвоката) Ніколаєва. Разом Рада складається з 16 осіб, з того 8 духовників і 8 світських. З двох світських (мирян) із варшавсько-холмської дієцезії, членів Ради, одним є посол Сергій Хруцький, другим — Москаль Борис Лелявський, що живе тепер у Львові. Як світський делегат волинської дієцезії входить до Ради д-р Микола Пирогів з Ковля. У складі Ради більшість мають Москалі. Однак такі поважні імена, як посла С. Хруцького й д-ра Пирогова, дають запоруку, що український голос на Раді буде вислуханий і шанований та українські інтереси будуть забезпечені при організації подробиць Собору. Перше засідання Ради відбулося 5. травня. Тому, що це засідання визначено в порозумінні з начальником Богданським із департаменту Міністерства Освіти й Віроісповідань, виходить, що спір між митрополитом Діонизієм і міністром Червінським на тлі справи Собору якось уже залагоджений. Зокрема „Відомосці Українске" довідуються, що уряд делегував три особи до організаційної Ради Собору: директора департаменту віроісповідань графа Францішка Потоцького, начальника Східного Відділу в мін. закордонних справ Тадея Голувка і начальника Національного Відділу в міністерстві внутрішних справ Сухенка. Самі ці імена говорять достаточно про те, як старанно залежить урядові, щоб в жадному випадку не допустити, щоби Собор чимнебудь проявив себе проти бажань волі та згоди влади.

ДО СТАТИСТИКИ НАСЕЛЕННЯ ВТЯГАЮТЬ ТЕЖ БОГІВ.

Недавно переведено в Індії спис домів. Одна з провінціяльних індійських властей видала розпорядок, щоби до рубрики „замешкані доми" втягнути теж велике число індійських святинь. А в рубриці „мешканці тих домів" мають бути вміщені боги, в котрих честь ті святині побудовано.

НОВА БОЛЬШЕВИЦЬКА ЄРЕСЬ.

В комуністичній партії створилася нова політична група, т. зв. комуністи-демократи. Вони домагаються так як і другі боротьби з дрібним і богатим селянством, але разом з тим домагаються деяких свобід селянству, „визволенному з насильства капіталізму", незалежности професійних союзів та дозволу творити союзи. На чолі тої групи стоять Молотов і Бавман, що належали давніше до правої опозиції.

ЗАСУД ДЕКАНА ЗА УКРАЇНСЬКУ КОРЕСПОНДЕНЦІЮ.

Перед окружним судом в Тернополі відбулася карна розправа проти грималівського декана і пароха в Товстім, о. Івана Іванчука, обвинуваченого за переступство першої статті закону з 31. липня 1924 В. З. П. Р. ч. 73 поз. 724 про державну мову і мову урядування державних і самоуправних властей адміністраційних, а саме за кореспонденцію зі старостом в українській мові. Староство в Скалаті віднеслося до о. Івана Іванчука в справі видачі метрики якогось Пригоди з Товстого, що пробуває в Америці. У відповідь на це о. Іванчук відписав до староства в українській мові, що в метрикальних книгах уродження в його парохії Пригода не находиться, а є тільки Провода і опісля на поновне домагання староства видав копію метрики Проводи в латинській мові. За цю кореспонденцію староство в Скалаті укарало о. Іванчука гривною сто золотих, евентуально карою пятиденного арешту, до бачучи в українській кореспонденції нарушення вище цитованої статті, бо на його думку греко-кат. парохи в метрикальних справах є обовязані писати до властей по польськи.

САРАНЧА ВЖЕ В БЕСАРАБІЇ.

У деяких місцевостях Бесарабії, у Килії і Саболоні, появилася саранча. Державний підсекретар Потарка виїхав в ці околиці, щоб керувати обороною акцією.

Фінансовий дорадник польського правительства, Дюі, навідався в супроводі міністра фінансів Маджару і французького дорадника Обоена до фабрик Решіци в Букарешті (Румунія). Правительство дало в честь гостя бенкет.

Дюі студіював також питання прямого залізничого получення між польським містом Гдиня і Констанцою в Румунії. Це питання буде ще обговорене в польськім правительстві.

„ЛЬВІВ ОБОРОНИЛИ БАТЯРИ".

„Львовскі Курєр Поранни" подає звіт з конференції бувшого премієра Бартля з делегацією давньої ради міста Львова. Бартель сказав тоді, що міську раду треба було розвязати, бо вона занедбала Львів, улиці були занедбані, нечисті. Радник Сулгоф запримітив, що все, що є у Львові вартісного культурно та матеріяльно, створила праця горожанських урядів. На це відповів Бартель: Ну, дайте спокій з горожанськими заслугами... і т. д. Коли мова про Львів, то його боронили батярі. На заввагу бувшого міністра Стесловича, що тоді прапління в місті треба би віддати батярам, Бартель притакнув.

ІМІГРАЦІЯ ПІДУПАДАЄ.

Іміграція до Канади в минулім фіскальнім році, що скінчився 31 березня, була менша ніж у попереднім році. В 1929 році приїхало до Канади 163,288 імігрантів, а в попереднім році імігрантів було 4,434 більше. Найбільше імігрантів приїхало з островів Великої Британії, бо 64,028, зі Злучених Держав приїхало 30,727 імігрантів, 30,332 приїхало зі Скандинавських країв, а 38,147 з 33 инших народностей. Число британських імігрантів в тім році побільшилось о 5,202, число імігрантів зі Злучених Держав о 167, число імігрантів з країв північної Европи о 753, а зате число імігрантів всіх инших народів зменшилось о 10,556.

ВЕЛИКА КАТАСТРОФА В КОПАЛЬНІ.

В копальні вугілля в Баруельо біля Паленція експльодував газ. Наслідком вибуху згинуло 11 гірників. Досі видобуто 6 трупів, жертв катастрофи.

ЗАСІДАННЯ СОЙМУ ВІДРОЧЕНІ

СЛАВЕК ЗАЯВИВ, ЩО ВІН НЕ ДОПУСТИТЬ СОЙМУ ДО ПОЛІТИКУВАННЯ. ПРИЗНАЄ ГОСТРУ ЕКОНОМІЧНУ КРІЗУ В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА (Польща). — За одну годину перед часом, призначеним на відкриття засідань надзвичайної сесії сойму, спеціяльний післанець від премієра-міністра Славека доручив маршалкови сойму розпорядження про відрочення засідань сойму на 30 днів. Таке зарядження зробив президент Мосціцький на домагання Славека.

В інтервію з представниками преси Славек заявив, що він не бачить можливости для себе співпрацювати з соймом, особливо в цей час, коли в Польщі панує гостра економічна кріза. На думку Славека, сойм, замісць займатися економічними справами, буде бавитися в політичну гру, що ще більше загострить та погибить економічну крізу. Міжтим тепер Польща мусить мобілізувати всі свої сили, щоби перебороти майже катастрофальний економічний стан держави.

Опозиційні посли кажуть, що Славек боїться, щоби сойм знову не приступив до обговорення справи незаконної витрати державних коштів бувшим міністром Чеховичем. Опозиція вважає, що коли Славек не знаходить для себе можливим співпрацювати з соймом, то він мусить розвязати цей сойм і не боятися призначити нові вибори, а не бавитися з соймом у хованку.

НАЙДУ УВЯЗНЕНА.

БОМБЕЙ (Індія). — Індуську поетку і провідницю націоналістів, Найду, засудив британський суд до вязниці на девять місяців за організацію нападу на склади соли в районі Драгасани. Третій син Гандія також засуджений до вязниці на один рік.

На знак протесту увязнення Найду індуські націоналісти врядили великий протестаційний похід в Бомбею. В поході взяло участь принаймі 200,000 Індусів. Це був найбільший демонстраційний похід, який коли бачила Індія від початку кампанії Гандія.

ДРУГИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ ЗА САМОСТІЙНІСТЬ УКРАЇНИ.

БЕРЛІН (Німеччина). — На засіданнях соціялістичного Інтернаціоналу, в звязку з крізою большевицької влади, вперше серіозно обговорювалися справи про положення в радянській Росії. В засіданнях Інтернаціоналу брали участь представники всіх поневолених народів бувшої Росії.

В наслідок довгих дебат і докладного обговорення справи соціялістичний Інтернаціонал признав необмежене право всіх народів бувшої Росії на своє самоозначення й заявив, що кожда з цих націй має сама рішати, як найкраще забезпечити свою свободу: чи шляхом утворення своєї незалежної держави, чи шляхом федерації з иншими народами. Ці рішення дуже важні для цілого Сходу Европи, а зокрема для України, бо в них брали участь представники всіх європейських соціялістичних груп та англійської Партії Праці. В багатьох державах члени другого Інтернаціоналу тепер знаходяться при владі.

Зі сторони Українців на цьому конгресі Інтернаціоналу представниками були соціял-демократи І. Мазепа та П. Феденко.

ПЕРЕМОГА НАЦІОНАЛІСТІВ.

ШАНГАЙ (Китай). — Нанкінське правительство повідомляє, що його війська під командою ґенерала Кай Шека розбили після тяжкого бою значні сили своїх північних противників. На одним відтинку фронту вони захопили 20,000 полонених з армії ґенерала Йена та багато амуниції й ріжних припасів, а в тім числі 40 полевих гармат.

Північні війська розпочали загальний відворот на всіх фронтах, крім правого крила, де наступ війск Кай Шека затримало бомбардування їх 12 літаками північної армії. Цивільне населення тяжко терпить від артилерійної стрілянини, а також у деяких місцевостях панує великий голод.

ЗАМАХ НА МІНІСТРА.

ВАЛЕТА (Мальта на Середземному морі). — Англьофоб Джан Мілер стріляв з револьвера в премієра-міністра мальтійського уряду лорда Стрікленда. Напасник стріляв у віддалі всього шість стіп, але не влучив у міністра й був негайно арештований. Замах стався в той час, як міністер уходив до апеляційного суду.

Лорд Стрікленд є популярною людиною серед мешканців острова, але має запеклих ворогів серед фанатиків римо-католицької церкви, бо він мав конфлікт з мальтійським римо-католицьким епископом, коли заборонив йому переслідувати францішканського священика, який є Мальтійцем по народженню й британським горожанином.

ЛІТАК УБИВ ДВОЄ ДІТЕЙ.

ВАРШАВА (Польща). — В шлезькому місті Катовиці була уряджена „неділя повітрової оборони". Підчас повітрових маневрів літаків на площу було приведено не менше як 15,000 дітей, які приглядалися літакам.

Несподівано один літак врізався в групу дітей, убивши на місці двох хлопців, а 16 тяжко покалічивши. Летун знаходиться в критичному стані в шпиталі.

ОБЕЗБРОЄННЯ БОЙОВИХ ДРУЖИН.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Дотримуючись обіцянки, яку дав канцлер Шобер Лізі Націй, він тепер предложив парляментови законопроект про обезброєння фашистівських та соціялістичних бойових дружин, котрі в Австрії час від часу враджують справжні військові маневри. Це викликало незадоволення зі сторони фашистів та соціялістів і Шоберови доведеться тяжко боротися, щоби перепертий свій проєкт.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Загранцею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЛІКВІДУЮТЬ ПРОГРАНУ.

Дві важні події зайшли в Німеччині. Такі, що відобються не тільки на життю німецького народа й Европи, але готові торкнутися посередно й нас, Українців.

Ото покинув Німеччину генеральний репараційний агент Паркер Ґилберт, звільнивши її в той спосіб з фінансової контролі. Попрощала вона молодого Американця як свого найбільшого приятеля. Ґилберт доконав дійсно великого діла, а своїм розумним поведениям зєднав собі вкінці загальне поважання, хоч був нераз атакований не тільки з боку Німців, але й аліянтів. Він то заважив на тім, що Німеччина вивязувалася солідно з обовязань, наложених на неї пляном Доса. І саме точному виконанню тих зобовязань треба завдячувати, що з неї знято фінансову контролю. Німеччина сплачуватиме тепер свої зобовязання через Міжнародний Банк по пляну Йонґа, який опирається головно на моральнім зобовязанню Німеччини.

Більше як певно, що Німеччина не сплатить того, що наложено на неї пляном Йонґа. Ніхто на ділі не вірить, щоби вона сплачувала рати аж до 1988 р. Тому за якийсь час і той тягар буде знятий з Німеччини силою обставин чи договорів.

Полагодивши справу своїх довгів, тішиться Німеччина ще одним здобутком, а то передчасною евакуацією Надренії. До кінця червня не буде вже на німецькій землі чужинецького жовніра. Французька окупантська влада уступить з Надренії, забираючи з собою кількадесять тисяч французьких жовнірів, які пильнували виконання німецьких репараційних зобовязань. В той спосіб приходить отже до дальшої ліквідації верзальського договору. З того незадоволені французькі імперіялісти, які побоюються німецького реваншу, але найбільше затрівожена цею евакуацією Надренії є Польща. Бо й чужинецькі газети підносять головну ту обставину, що Німеччина замирилася вже з Францією й не думає про Альзацію і Льотарингію, але не забуває німецького коридора, Данціґа й Горішного Шлеська. І ось тому готова тепер Німеччина сконцентрувати всю свою увагу на схід. На заході нема надії на відзискання давної німецької території, зате є такі можливости на сході. Оті можливости мусять, річ ясна, довести до конфлікту з Польщею. Кажуть, що в мирний спосіб Німеччина не відзискає своїх земель. Тому вона змінить тепер військовий кордон на сході, щоби на случай нового европейського военного конфлікту, в який буде замішана Польща, вимогти від Польщі зворот загарбаних від Німеччини земель. Цей момент буде допера остаточною фазою ліквідації програної Німцями світової війни. При тій нагоді буде нова можливість відорвання від Польщі й инших загарбаних нею земель, а тимсамим і земель українських.

О. Сновида.

Здемаскований Комінтерн.

Чимраз частіше зявляються за кордоном перекінчики компартії: **Бесядовський**, тепер **Соколовський з Лондону**, нарешті — **Дмитрієвський** з посольства совітського у Стокгольмі... Тріщить совітський режім, щурі покидають корабель, що тоне і при тім — багацько цікавого оповідають.

Цікаве й яскраве світло на **склад і діяльність страшного й кривавого Комінтерну** кидає Дмитрієвський в російських еміграційних часописах.

Спершу, каже С. Дмитрієвський, Комінтерн був силою, а йшли до нього ідейні люде, які вірили в близьку соціяльну революцію в світі. Але вже Ленін розчарувався в цій установі. А зовсім уже пішли справи, коли на чолі Комінтерну став славнозвісний **Гришка Зіновєв**, — „боягуз, коли йому грозить особиста небезпека (всі памятають, як він себе вів у час повстання в Кронштадті!) і нахабно-безличний, коли мав гроші і владу". Довкола того то Зіновєва та Троцького згуртувалася „банда жебрунів" („піхлебателей і пошашек"), які ішли туди лише для гроша, а разом з тим зачали деморалізуватися і комуністичні партії на Заході. Переконання продавалися за рублі, віра в світову революцію — зникла. **Люде просто робили бізнес на крови робітництва.** Лише немногі фанатики не тратили віри в революцію. Решта — се були собі **звиклі червоні „чиновники"**. Деякі — напів жартом, напів поважно — питалися: „А що, колиб світова революція таки настала? Таж ми стратилиб тоді наше керуюче становище". Але Зіновєв заеоохочував їх. Він стягнув до себе постепенно міжнародних авантуриків, зачалася дрібна спекуляція на „путчі", на припадкові політичні замахи, страйки, взагалі на „дезорганізацію капіталістичного світу".

Лиш хутко показалося, що **та тактика скорше веде до деморалізації самої Компартії.** Нинішний **Комінтерн** — пише С. Дмитрієвський — **„се тільки одна з канцелярій московського уряду.** Велика канцелярія й впливова — але і тільки. Ніхто з членів Комінтерну не має жадної незалежности. Все, що було в нім моральне, сильне і непохитне, давно з нього вивтікало. Одні пішли самі, другі щезли без сліду в темних закамарках червоної „охрани".

„Братні" партії комуністичні Заходу — се просто філії отої московської Централі, тої канцелярії. Кожда з філій має свій буджет, „плян роботи", свій штаб „чиновників", все, що належиться всякій бюрократичній установі. **„Провідники" західного комуністичного руху призначаються і звільняються як „чиновники":** як секретарі губерніяльних комітетів партії в СССР. Виборність, залежність від мас — все се фікція. „Вибираються" лише списки, затверджені попереду Москвою. А коли якийсь амбітник проскочить вгору проти волі російських большевиків, його зараз закликають до Москви, де його „распекает" якийсь Мануїльський чи Пятницький (цілком як колись царський губернатор!) а тоді — або його усувається або лишається „на поправу" в Москві. (Пригадайте хочби приклад американської компартії!).

Своєї точки погляду, навіть в справах внутрішної політики власної країни, „братні" компартії Заходу не сміють мати. Все диктується з Москви. Всі найважніші питання рішаються фактично московським урядом: Політбюром російської компартії. Постанови Політбюра відписуються відтак на блянкетах Комінтерна — і тоді се вже рішення „братніх" компартій! Та сама система, що і в совітських установах в самій Росії: постанови Політбюра Рос. Компартії відписуються на блянкетах Совнаркому — і тоді се вже „постанови совітської влади".

Нинішні конгреси Комінтерну відбуваються без давнього підйому. Все згори рішено в Політбюрі, все приготовано: реферати, промови, резолюції. Збирається юрба статистів, вивчених слова — і всьому кінець, вже по засіданню! Великі шани „провідники" отих „братніх" партій в Москві не зазнають, там на них так і дивляться як на платних своїх „чиновників", в дискусію з ними не вступається, виставне приказу.

Сама робота Комінтерну за кордоном підупала з двох причин. По перше — ніхто в Москві фактично не орієнтується в тім, що на Заході робиться, бо платні агенти Комінтерну доносять в Москву не про те, що є, а про те, що Москві булоб приємно бачити. По друге — з огляду на економічну кризу совітського уряду і на девалюацію червиця — **буджети „братніх" партій досить скорочені**, вже не розмахнешся. Скорочені вони ще й тому, що й сама Москва не дуже то вже у ту світову революцію вірить. Для того воліє вона не дійсно „революціонізувати" Захід, лише від часу до часу лякати Европу „путчами", і тим „підіймати духа" своїх прихильників. А се коштує дешевше. Тепер для „братніх" партій запроваджено — акордову платню („сдєльную плату"), за кожду доконану „роботу". Зробиш приказ — дістав гроші, ні — ні! І ось кожда з західних комуністичних філій аж зі шкіри вилазить, щоб представити положення в своїй країні „страшно революційним" та щоб відповідними „путчами" се довести. Бо всякий „виступ" — се приплив грошевих засобів з московських скринь в партійну касу.

Так отже грізна колись своїм фанатизмом організація — поволі стає **збираниною грошолюбів і агентів, яким в суті річи „наплювать" на всякі революції**, і яка — за гроші — **працює в державних інтересах Москви.**

І подумати, що є ще досить Українців в Галичині і деінде, які дають себе запрягати до сеї каїнової роботи!

NIGHT COMES ON.

Night comes on apace;
Reluctantly day hides her face
In pallid drifts of cloud.
The thin wind murmurs low
While dusky shadows grace the [plain
And tranquil heav'n folds weary [earth
To her most quiet breast.
On high, a single star, like Hope,
Leads straight to God.

Victoria Tatomer.

ЧУЖИНЕЦЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ.

WINNIPEG, MAN.

A Pipe Dream.

The New Canadian is a publication printed in the English language which purports to reflect the views of Canadians of Ukrainian origin. A recent issue contains an article setting forth the rather extraordinary view that the 600,000 Ukrainians who, it claims, are domiciled in Canada should petition Great Britain to undertake the suzerainty of the Ukraine. The article says:

„The Canadian Ukrainians represent the third largest group in the Dominion, the sequence of relative numerical seniority of population being, first, English; second, French, and third, Ukrainian, and we can say with the evidence of the records, that there is no element of so-called individual nationality that give such uniformly deep obeisance to that flag, the Union Jack, the folds of which we would wish to see waving in the breezes and under the blue skies of Ukraine in Europe".

The article further states that a movement has been launched by a world-wide association to be known as the League of British Ukrainians to bring about this consummation.

No one will deny to Ukrainians here the right to acquaint themselves with the troubles of the homeland of their fathers and to sympathize with their kinsmen; but there is a question of the propriety of imposing upon that homeland a solution which the inhabitants there have not sought. This, quite apart from any lack of relish which the rest of Canada and Great Britain would have in being gratuitously mixed up with European political situations. There should be other ways for the „League of British Ukrainians" to show their sympathy and interest than to ask Great Britain to mount Don Quixote's steed.

It is difficult to impute low motives in the face of paragraphed oratory; but the last of the article has something to say about "under a British suzerainty or protectorate, which would naturally be accompanied by concession of great resources in minerals, oils and woodlands." Can it be that the voice is the voice of the patriot, but the hand is the hand of the promoter?

(„Manitoba Free Press", April 10, 1930).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ПИТАННЯ КАРІЄРИ ДЛЯ ДИТИНИ.

Сорок громадянських і добродійних інституцій зібралися разом для давання вказівок і проводу дітям у вишукуванню занять і карієри. Се само показує, яка важна є проблема шукання карієри для дитини в нинішні часи в Америці.

На конференції, уладженій сими інституціями, говорено далі про потребу фахового розгляду сеї справи. Лікарі, педагоги й психіятри виступали з доказами, що питання шукання карієри для людини стало таким серіозним питанням, що тільки люди, фахово підготовані, можуть надіятися як слід його розвязати.

Один лікар говорив: „Досі звичайно віддавано справу давання проводу в виборі фаху аматорам, які як любителі студіювали характери, задумувалися над прикметами людської вдачі. Нині ми вже прийшли до переконання, що ся справа належить не до аматорів, а до фахових людий.

ДЕЩО ПРО ВЧИТЕЛІВ.

Другий лікар сказав дещо про те, на скільки до цеї справи можна вживати вчителів. Говорив він про се питання тому, бо справу вибору карієри для дитини часто поручувано вчителеви.

Д-р М. Вителес, професор психольоґії в університеті Пенсильвенія, казав, що з богато зглядів учитель надається на те, щоби помагати дитині вибрати собі карієру. Він має певне педагогічне приготовання. Він має роки досвіду з дітьми. Він уміє розглядати діточу вдачу та поправляти її хиби.

Та мимо сього вчитель, і найкращий, є все таки тільки аматором. Він не має фахового образовання на те, щоби вести дитину до тої карієри, до якої вона найкраще надається. Він часто дасться вести своєму чуттю замісць своєму розумови. Він часто буде тільки згадувати замісць опиратися на науково доказані висліди.

Через те справу проводу дітий у виборі карієри треба поручати фаховим людям, які сьому питанню присвятили ціле своє життя.

Учителям може бути неприємно, коли говориться про їх нездібність у деяких справах, але розумного вчителя якраз по тому пізнати, що він знає межі свого знання. Тільки неук думає, що він усе знає, і ображається, коли хтось важиться сказати йому, що він дечого не знає.

Цікаво, що на конференції було богато вчителів, але після слів д-ра Вителеса ніхто не виступав з протестом. Газети подали відтак повний рапорт сих нарад і подали між представленими інституціями кілька вчительських організацій. А протесту від учителів все таки не було. Видно, що фахові вчителі й педагоги признають, що є річи, яких вони не знають і які вони повинні лишити иншим, фаховим людям.

БЕЗДОМНІ ДІВЧАТА.

„Американська Ліґа Оборони Дівчат" видала свій рапорт, у котрому подає історії праздівших переживань богато дівчат. За послідний рік Ліґа обслужила 6,135 дівчат, які найшлися в тяжкому положенню. Ліґа розвела слідство над 560 випадками та переконалася, що на кожду сотку случаїв причиною тяжкого положення дівчини було: розбита родина в 49 случаях, домашні сварки й непорозуміння в 33 случаях, страшна біднота родичів в 10 случаях та жорстокість чи подібні хиби характеру родичів у 8 случаях.

Михайло Слобідський.

ДИТЯЧА МРІЯ.

(МАЛЮНОК З ГАЛИЦЬКОГО ЖИТТЯ).

Присвячую Яцкові Струхманчукові.

Михась був пильним школярем. До обіду ходив у школу, на останній курс сільської школи, а після обіду прибірав на почті, за місячну плату 10 корон. Правда, Михасеві тільки що пішов 10-тий рік, та служити треба було, щоб і для дому дещо заробити, бо дома не було великих гараздів. Їх було троє: мама вдова, що заробляла кравецтвом на життя, він, Михась, нібито голова хазяйства, та ще молодший брат його.

Ось і на їх кутку празник. Михась згодився сповняти службу листоноша: перший раз обійшов з почтою село, а ввечері віддав мамі у руки свій денний заробіток — 30 сотиків. Мама купила за ті гроші гречаних круп та молока і подала молошну кашу на вечерю.

На столі здіймалася вгору пара з молошної каші, а мама так тішилась, дивлячися на свого малого робітника.

Перед вечерою проказала мама своїм дітям таку молитву: „Дякуємо Тобі, Боже, за опіку над сиротами, та ще й за те, що даєш сиротам заробіток".

Михась пильно дивився на маму і вичитав в її очах мішну волю — вивести своїх дітей у люде.

На почту з сусідного села приїхав гімназист першої кляси, Яцко.

Михась любувався його мундурком, а від шапки, на котрій красувалося латинське „Г" (гімназія), таки не міг відірвати очей.

Не втерпів і почав з Яцком розмову.

— Ти в яку школу ходиш?

— У гімназію.

— А чого там вас учать?

Нас вчать у гімназії: релігії, латинської, польської, української та німецької мови, історії та географії, математики, природних наук; від 3-тої кляси починають вчити грецької мови, а в найвищих клясах ще вчать льоґіки та психольоґії; крім того, необовязково можна вчитися каліграфії, співу, музики, гімнастики, рисунків та французької мови.

Михасеві від самих назв закрутилася голова і блиснула думка: як то добре знати стільки науки.

— А ти будеш у гімназії? — запитав Яцко Михася.

— Ні.

— Чому ні?

— Бо я бідний.

— Се дурниця. У нас ходить у гімназію багато бідних дітий: учать других школярів і заробляють собі на прожиток.

Михась примірив на собі Яцкову шапку.

Того дня Михась наробив почтареві багато шкоди: розбив стакан, розбив скло з лямпи, перекинув самовар. Робота його не бралась, а в голові метушилися думки:

„Чи справді бідні можуть учитися в гімназії? Видно, правда, коли так сказав Яцко, а він же вчений, знає про все, бо в гімназію ходить... Ах, та шапочка гімназійна, яка вона гарна! Якби її здобути?"

Почтар бачив, що з Михасем щось не до ладу коїться, і не сварив його ні за стакан, ні за самовар, а лагідненько спитав його увечері:

— Михасю, чого ти сьогодні такий сумний?

— Бо в мене нема такої шапки як у Яцка — по щирости висповідався Михась.

— Не журися. Може незабаром і в тебе буде така шапочка.

На другий день була на почті нарада в справі Михася. На раді були: Михасева мати, почтар і місцевий панотець. Що на тій раді вирадили, того Михась не знав, бо пілчас паради бігав у село з якоюсь орудкою, а розвідуватись у мами — не мав відваги.

Ні Михасеві, ні його мамі не спалося тієї ночі: перевертались обоє з боку на бік.

— Михасю, ти не спиш?

— Ні.

— Я чогось не можу вснути.

Мати думала про долю своїх дітей, а Михась мріяв про гімназійну шапочку.

— — — — — — — — —

По живих Михась видержав екзамен до І-шої кляси гімназії і купив собі шапочку з золотим „Г".

І. Чернява.

ЖМУТКАМИ.

— Гнатишин Петро пішов у Січові Стрільці.

Два дівочі терники впилися в батька...

— Пішов, навіть старої не слухав... Каже: „Мене милішa мама кличе". І слух пропав...

Терники горіли... Лице заходило хмарою. Відпихала від себе питання, що так нахабно вдиралося в її голівку:

„А як згине?"

Мов бритвою ранило воно добре серце Марійки.

„Навіть не попращався... Певно... Добре мені. Він казав іти з ним..."

Задумалась...

Всі вже клалися спати...

— Марійко, гаси і лягай спати... Двері в сінях замкни...

Пішла замикати.

В зорях небо, в білому квітті сад... А думки, як біле стадо голубів за Петрусем...

— Марійко, а замикай! Чочо стоїш?...

— — — — — — — — —

Цілу ніч не спала... Обвідки під очима, в горячці губи...

„Може Петрусь гине де?..."

Билося серце в грудях, як рибка на сітці...

Плили дні...

Боліло серце, в груди пекло...

Туга якась сотала голівку Марійки.

„Петрусь казав, що і дівчат беруть...

Вагалася...

— — — — — — — — —

В голубі весняні вечорі слухала далекого гуку гармат... Давила в собі спокусливе бажання... Воно відбирало їй сон, смутком потягало личко... А в сні водило її біля гремучих гармат, межи воїнів ранених... Боролася і здавалася...

— — — — — — — — —

В голубу весняну нічку кинула хату, стріху чорну і пішла... В санітетки...

Працювала совісно, без тіни знеохоти.

Відчувала, що це все для нього...

„Боже — думала нераз — колиб він мене побачив..."

Зітхання давило думки...

— — — — — — — — —

Сонно потопали в кімнатному сумерку ліжка і тихі тіни в них... Часом скарга сонна прорвала тишу, часом зойк тихий...

Чогось була неспокійна...

Внесли когось...

Підбігла...

Захиталася... Скошеною цвіткою впала на землю...

„Петрусь..."

— — — — — — — — —

Доглядала...

А в нього блудні очі, жовте лице...

— Марусю... Болить... Тільки не плач... Твої сльози так печуть серце... Не плач... Гірше болить... Чуєш... Скорострілі грають... Як гарно... Червоні цвітки аж до неба... Не бійся їх... Вони вітають Україну!... А хто ця бліда жінка зі жрілецьким прапором?

Оглянулась... був сумерк...

— Нема нікого... Ми самі...

— Вона, вона... Ця, що кликала нас в бій... Ідем... За Волю, за Честь, за Славу..."

Над раном впялив очі в даль...

Горобець влетів вікном...

Годинник не тикав...

„Боже..."

Осунулась на землю.

— — — — — — — — —

Ховали Петра з іншими... Селяне висипали високу могилу в тіни тополь... Дівчата вквітчали її квітками... Дзвенів в чудовім, ясним дні прощальний спів контрастом...

— — — — — — — — —

Осінь ходить по загонах. Чорніє могила...

Хтось плаче... круком волосся, лице стіною, пошарпана сукня, божевільний вид...

„Петрусю, гей, Петрусю..."

Перед очима його незабутня стать... І його слова:

Не плач... Ідем... за Честь, за Славу..."

Думає... Зачинає розуміти, що Його Кохання переливається в її душу... Їй тепло...

Весняна усмішка крадеться на уста...

Давить рукою схвильовані груди, цілує могилу в хрест і йде...

А серед поля гнеться тополя — аж на стрілецьку могилу...

СПРОСТОВАННЯ.

В Свободі, з пятниці 23 травня, є поміщений допис про відкриття базару в Українськім Народнім Домі в Ню Йорку, в якім є згадка, що я уряджую будку, з якої дохід призначений на УВО.

Стверджую, що до тої вистави я нічим не причинилися і коли вже підноситься прилюдно комусь признання за ту корисну роботу, то те признання належиться п. Марії Скубовій, яка сама ту виставу устроїла та вложила в неї богато власних річий і труду.

М. Воробець.

З НАШОГО МИНУЛОГО.

ВОЛОДИМИР МОНОМАХ.

Дня 25 травня 1125 року помер великий київський князь Володимир, якого прозвали Мономахом, тому, що він одержав у подарунок з Царгороду клейноди византійського імператора Константина Мономаха. Вже з молодих літ, ще будучи князем переяславської та ростовської землі, вславився він як мудрий і справедливий князь. Особливо велику славу він придбав своїми походами проти Половців, які тоді були дуже сильними й часто нищили українські землі. Кілька разів Половці навіть забирали в свої руки Київ та грабували його, а українських людей убивали, або в полон забирали.

Лише, коли Володимир Мономах зєднався з тодішнім київським князем Святополком, Українцям пощастило перший раз дуже побити Половців і прогнати їх на Дін. Це було в 1103 році. Хоч Половців було значно більше ніж Українців, усеж під умілим проводом Володимира та инших князів вони були розбиті вщент. Це було перший раз, коли для боротьби з Половцями виступили всі українські князі, разом з галицькими, війська яких прийшли до Дніпра в район острова Хортиця, де пізнійше була Запорожська Січ.

В 1111 році Володимир знову ходив на Половців, уже на Дін, і там розбив їх знов та набрав багато ріжного майна. Боротьба з Половцями принесла йому велику славу серед українського народу, а тому, коли помер київський князь Святополк, Кияне запросили до себе на престіл Володимира. З того часу Володимир став великим київським князем, зумівши поволі обєднати біля свого князівства всі українські землі. В часи його князівства держава досягла найвищого щабля свого розвитку, й тоді було закінчене обєднання всіх земель, де лише жив український нарід.

Володимир Мономах відбув за свого життя 63 походи проти Половців. Девятнайцять разів укладав з ними умови. В тих походах він полонив яких 300 половецьких князів і знищив їх війська. Яких 100 князів скарав смертю, а 200 відпустив на волю. Своїми війнами він завдав такого удару Половцям, який започаткував упадок їх могутньої й войовничої держави, котра скоро зовсім загинула під ударами Татарів.

Володимир Мономах умер на 73 році свого життя. Його поховано в Київі в Софійському Соборі. В історії українського народу він жиє як великий і мудрий правитель та творець великої української держави.

З українського життя в Америці.

БРУРКЛИН, НЮ ЙОРК.

Отвореннє льокалю Демократичного Клюбу.

Від більше як пять літ існує тут Український Демократичний Клюб. Клюб зорганізовано на те, щоби приходити з помічю всім тим українським громадянам, що хочуть ставати горожанами Америки та помагати їм перед місцевими американськими властями в разі потреби. Очевидно, Клюб мав також на мені брати живу участь в українських громадських справах.

По своїх силах Клюб на початках се й робив. Збирано датки на Рідну Школу та інвалідів, закуплено шери в місцевім Народнім Домі на суму 300 долярів, уряджено віче в справі Вербицького й Атаманчука і т. и.

По перенесенню Клюбу до У. Н. Дому вписалось в члени кількох большевиків, які почали вертіти серед членів. Клюб почав занепадати, бо комуністи все старались паралiжувати всяку громадську роботу, започатковану Клюбом. Так йшло довший час. Аж минувшої зими, як за почином Товариства ім. Богдана Хмельницького, від. 22 У. Н. Союза, зорганізовано Союз Українських Національних Товариств міста Бруклина, який почав уздоровлювання місцевих громадських відносин, втягнено до праці й Клюб. Коли большевики всунулися до заряду дому тай стали при його помочи розбивати наші віча, то члени Клюбу постановили вибратись з народного дому і перенестися тимчасово до галі церковної громади. Заходами Союза Укр. Нац. Тов. заложено відтак Молодечий Клюб, що під проводом студентів Івана Роборецького, Ілії Дячука та їх співтоваришів урядників Григорія Сокола та Івана Гаврищка прекрасно розвивається.

Щоби посилити реорганізацію Клюбу, вироблено новий статут, в котрім між иншим сказано, що членом нашої организації не може бути комуніст. Дальше винаймлено цілий поверх камениці при 186 Бедфорд Евеню на приміщення Клюбу. Дня 27. квітня відбулось його врочисте отворення при великім числі народу.

Погода була прегарна, чудовий весняний день. Камениця прибрана українськими і американськими прапорами знадвору. В середині дівчата, членицї молодечого відділу Клюбу, прибрали галю прапорами, стяжками та квітами. Панує веселий настрій, відчуваєш, що знаходишся між своїми рідними, де кождий тобі добре жичливий і дорогий.

Починається головна програма свята. Гр. Ю. Павчак витає в українській та англійській мові присутних Українців та Американців і передає провід свята в руки алдермана Дж. Дермоді. Алдерман дякує в довшій промові за почесть, розказує про своє знакомство з Українцями, серед котрих він виріс. Він знає чесність та роботячість Українців та вірить, що незадовго прийде той день, коли ми зберемося разом святкувати великий день, день вільної Української Держави.

Дальше „Хор Української Молоді" під проводом гр. В. Савіцького відспівав американський гимн, та гимн американських Українців "Далека ти а близька нам". По цім о. Антін Лотович сказав привітну промову, желаючи успіхів та перестерігаючи, щоб на будуче вистерігалися комуністичних кирин. Потім говорив гр. С. Заблоцький, головний радний У. Н. Союза і лідер Клюбу, взиваючи до інтензивної праці, не звертати уваги на большевицьких брехунів. Опісля промовив по англійськи гр. О. Ревюк, редактор Свободи, звертаючи увагу на звязок між традиціями козацтва на Україні та визвольної боротьби за волю українського народу з демократичними й републиканськими традиціями Америки. Дальше промовляв дистриктовий лідер комишенер Джозеф Ментоля, місс Нора Квін, та посол до стейтової легеслятури Дж. Нейтенсон. Гр. Григорій Бардак, голова Клюбу, переказав коротко історію Клюбу. Помилки, які ми зробили в минувшині, нас не знеохочують: вони нас учать, чого нам вистерігатись. Гр. Іван Сенько по англійськи звертав увагу ан наше життя та закликував тут роджену українську молодь до організації в українські народні організації. Він говорив з гумором а все таки серіозно. Його промова приковує та підбадьорює слухача. В імени Молодечого Клюбу промовляв студент прав Іван Роборецький, взиваючи молодь вступати до українських організацій. Наші батьки, говорив бесідник, котрі заїхали сюди лише ради хліба і волі, не мали змоги або не вміли користатись тими нагодами та правами, які нам дає американська конституція, але погляньте, як вони при тих умовах та при своїй муравельній праці доказали чудес. Подивіться нині хочби на Український Народний Союз! Це гордощі українського народу в Америці. Очи старших членів цеї організації звернені на нас, бо скорше чи пізніше ми, молода генерація, переберемо керму всіх організацій в свої руки. Та чи зуміємо пошанувати батьками надбане добро? Чи зуміємо повести його далі так чесно, як ведуть наші батьки? Тому до організації! Вчімся в організації! А через організацію до волі!

Між промовами хор співав кількома наворотами народні пісні, які зібрані приймали грімкими оплесками.

На кінці гр. Павчак іменем Клюбу подякував присутним гостям, бесідникам американським і українським, членам хору і дірігентови, а по відспіванню „Ще не вмерла Україна" закінчено першу часть свята.

Опісля наступила загальна забава, котра при звуках музики та співу затягнулась далеко поза північ і принесла крім матеріяльної велику моральну користь. Показалося, що наш нарід чесний і добрий, що він був тільки хвилево зболамучений московськими агентами, котрі за миску сочевиці здирають з рідної матери латану свитину. Козацький дух між Бруклинцями не вмер. Він лише приспаний. Тепер, браття, закотім рукави та виметім сміття з нашої хати.

Также Робкор.

ШИКАГО, ІЛЛ.

Приїзд Українського Театру Маріонеток зі Львова.

До Злучених Держав приїздає Український Театр Маріонеток зі Львова, який здобув собі в ріднім краю велику популярність. Театр той давав гостинні виступи в Канаді, а наша канадійська преса висказується про ті виступи з найбільшими похвалами. Театр розпічне своє артистичне турне по Злучених Державах від Шикаґа, де дасть дві вистави в днях 31 мая і 1 червня.

У виставі театру беруть участь такі особи: галицький хлоп, жид, гетьман Скоропадський, Полтавець Остряниця, преднарком Чубар. Голова УНДА Дмитро Левицький, радикал Стахів, тихий а ревний патріот проф. Боберський, сельроб Вальницький, панна з висшою освітою, комісар освіти Скрипник, циган Румун, старий парубок, К. Трильовський, Шекерик — посол Гуцулів, д-р Назарук, поручник Цяпка й инші.

Нема сумніву, що тими виставами зацікавиться усе наше громадянство, бо це новість на нашій сцені в Америці.

—o—

СЕЙТ ЛУІС, МО.

Українці беруть участь у міжнародній виставі.

З рамени „Інтернешенел Інститют оф Ст. Луіс" буде влаштована Міжнародна вистава штуки і других виробів, яка відбудеться в днях 25, 26 і 27 мая в Шелдом Меморіял при 3646 Вашингтон Булевард.

На виставі будуть виставлені твори европейських народів і народів Полудневої Америки.

У тій виставі беруть участь рівнож і місцеві Українці. До українського виставового комітету входять: о. Мереньків, В. Андрус, В. Білик і п-ні Ева Хулик.

ПОСВІДКА.

Я, нижче підписана, стверджую одержання 1000 долярів від Українського Народного Союза посмертного по моїм покійнім мужови, який був членом УНС.

Марія Волощук.

Промова українського большевика.

Товариші, товаришки і ґемайні!

На світі є богато кляс: ґімназіяльні, семинарські, виділові і деківські. Але найліпша кляса то большевики: нічого не роби, їсти — хоч розперізуйся. Коли на світі будуть всі большевики, тоді не буде богато господинь, а на ціле село буде одна господиня. Серед села буде стояти один грубезний та величезний котел, в якім та господиня буде варити їсти. До сего кітла всі будуть гурмою приходити їсти, як до корита. Прийшов, наївся… і… пішов… Прийшов, наївся і пішов і т. д. Вилежався, зболіли боки, пішов знова до кітла і т.д.

—o—

Канарчукова загоріла політичка. Не помине ніодних політичних зборів. Коли вернеться додому, чоловікові мало голова не трісне від політики.

— Будь певен — каже раз жінка чоловікові — у нашій громаді ця нездала господарка скінчиться вже скоро. Тепер візьмемося рішучо за діло, геть, геть виметемо сміття!

— То будь така добра, зачни від нашої хати! — запримічує несміливо чоловік.

—o—

Чоловік і жінка і дві старші доньки проходжуються вже з годину. Якийсь пан ходить за ними крок за кроком.

— Певно впала йому в око наша Ірка — каже мати.

— Але де там! — відповідає чоловік.

— То може Марійка.

— Також не вірю.

— Коли так, то чогож ходить за нами крок за кроком?

— Бо я винен йому вісімдесять долярів.

—o—

— Ми з мужем порозумілися, щоби діти вислати на вулицю базитися, коли зачинаємо сваритись.

— Ага, тепер розумію, чому ваші діти по цілих днях на вулиці.

НОВІ КНИЖКИ

Тарас Шевченко: Кобзар. Повне видання з поясненнями зладив д-р Микола Сабат. Том I.: Романтична доба творчости Тараса Шевченка (до кінця 1842.). Частина I. У Львові, 1929. Видавництво для **„Школи і дому", ч. 11.** Наклад книгарні Наук. Товариства Ім. Шевченка, Ринок 10. Сторін 72. Ціна 2 злоті.

Всі дотеперішні видання творів Тараса Шевченка не давали можности як слід зрозуміти всеї ваги великих слів найбільшого українського поета. Всі тим виданням це доставало ріжних пояснень та повної розбірки. Розуміти як слід Шевченка могли люди з кращим образованнєм та з тоншим смаком і буйною уявою. Всі дотеперішні видання не наблизили Тараса Шевченка до сих широких мас якраз через те, що вони занедбували сю працю, яку робить всякий добрий видавець творів для широких верств читачів. Через те й Шевченкова поезія не сповнила для широкого загалу тої служби, яку вона моглаби сповнити при належитому приготованню видань його творів.

Виповнити сю люку збирається д-р Микола Сабат, котрий використовує своє широке знання клясичної грецької і латинської поезії для належитого видання творів Тараса Шевченка. Він використовує усе, що досі написано було про про Шевченка, щоби дати українському народови остаточне й повне видання творів Тараса Шевченка. Автор не береться характеризувати Шевченка в поодиноких добах його творчости і не переводить нових, оригінальних літературно-критичних дослідів, та не підчеркував ріжниць в світогляді поета в ріжні доби його діяльности, бо він уважає, що сі ріжниці виступлять перед читачем самі, як читач буде мати повний, належито оброблений текст творів.

Автор сповняє свою задачу в сей спосіб, що перед поданнєм поезії подає докладно, належито оброблений зміст, критичний розбір її та розклад. Далі слідує самий текст поезії, з поданнєм наголосу. Вже се одно робить те видавництво дуже корисним для усіх любителів Шевченкової поезії, не кажучи вже про декляматорів, котрі мусять часто бути в сумніві, як наголошувати. При кінці книжки подані примітки до кождої поезії, в яких автор пояснює техніку поезії.

П. Бистрий пише про ту працю в „Молодому Життю", органі „Пласту":

„Ця книжочка — це надзвичайно цінний вклад в скарбницю українських науково-популярних праць. Маємо декілька видань „Кобзаря", та всі вони не давали змоги вповні зрозуміти ріжні відміни творчости найбільшого українського генія-поета, бо їх пояснення не вистарчали. Щойно останнє видання у вмілім і вдатнім опрацьованню д-ра Н. Сабата вповні нас задоволяє і виясню є ті місця, що були загадкою навіть для ближче обізнаних з поезією одиниць, а з другої сторони розкриває воно перед нами всю красу і велич творчости поета та гармонію його мови. Крім пояснень язикових, історичних та естетичних, до яких їх автор використав всі дотеперішні праці наших учених про творчість поета і поодинокі його поеми, ми стрічаємо там перед кождим віршом його докладний, взірцево упорядкований зміст, критичний розбір та диспозицію. У змісті старається автор віддати як найбільш вірно думку, картини та порівнання поета, добирає гарних питомо-українських слів, будує речення короткі і правильні, так, що на них може сміло наша молодь вчитися української стилістики та мови. Зокрема заслуга автора, що віршам, не затитулованим поетом, надав відповідні до змісту наголовки, а всім словам в поезіях наголоси, які провірив, як сам зазначує в передмові, в українських словарях Б. Грінченка та Е. Желехівського, з. чого бачимо, як неправильно нераз наголошують деякі слова наші декляматори на концертах та що чавіть в виданню „Кобзаря" І. Франка лучалися місцями неправильні наголоси.

„По прочитанню обговорюваної книжки, зарисовується в нашій уяві Шевченко багато виразніще і в повніщих красках, як також відчуваємо естетичне вдоволення.

„З тих оглядів вповні поручаємо її пластовій молоді, і на нашу думку, не повинно бути ні одної пластової бібліотеки, в якій би не находилося те нове видання „Кобзаря".

„З нетерпеливістю і цікавістю ожидаємо дальших томів та апелюємо до Видавництва „Для школи і дому", щоби воно приспішило їх випуск!"

8-літний синок (читає нову повість, яку мати принесла з випозичальні): А то маму вциганили в тій випозичальни! Таж це скорочене, цензуроване видання!

Пантелеймон Романов.

ЖАХ ПЕРЕД ОПИРОМ.

На кінці села, недалеко цвинтаря, стояла стара самітня хата. Вікна її були повиломлювані. Перед дверми сиділо двох мужиків у кожухах. Розмовляли нишком і покурювали люльки. Біля них лежали дві товстезні палиці, такі, яких уживають пастухи, коли пасуть худобу в ночі. Мужики стерегли трупа. В хаті висіло тіло самовбийника.

Найгірше сидіти так біля трупа — сказав один із них — дрібного росту, в високій баранковій шапці.

Його товариш, величезний хлоп у вовняній шапці зпочатку мовчав, а потім сказав рівнодушно:

Але за те є спокій, такий тобі бодай не втече.

— Не втече, але... — оглянувся тай не докінчив.

Дув холодний осінний вітер, від села чути було сміхи та музику. Було свято. Ще ніхто не спав.

Чути бодай людські голоси, як це людині лекще якось — озвався низький. — Тамтого року втопився, нпр. у ставі мельник. Мурашки пробігали мені по спині. скільки разів приходиться переходити тамтуди.

— Таж не зїсть тебе, — відповів другий.

— Я й сам знаю це — відповів низький — що мерці не ходять і не можуть нічого вдіяти людині. Та чогось лячно. Ось наприклад цей — вказав на двері — відколи я побачив його, як він висів і ті очі вибалушені наверха тай лице ціле посиніле, відтоді боюся вийти навіть за поріг. Учора мусіла мене відпроваджувати невістка. Аж соромно. Колиб не служба, за ніщо в світі не сидів би я тут.

Огненна стяжка на овиді зникла, відразу потемніло та позимніло. Галузи смереки, що росла біля хати, шуміли, колихані сильним вітром.

— А тепер іще цей вітер — сказав мужик у баранковій шапці. — Нема нічого гіршого як смерека! Все шумить так страшно.

— Що ти белендичиш усе тесаме? — перебив сердито високий. — Через твою дурну балаканину людина ще більше страху набирається.

Низький замовк, оглянувся ще раз трівожно та сказав:

— Двері можна було забити або бодай підперти колом.

— Або що буде, до чорта!?

— Бог знає, що може бути! Колиб я був скорше подумав над цим, то я волів був би йти до міста.

Нараз замовкли оба.

— Що це? що це? Ти чув?

— Що то було?

— Може вітер?

За хвилинку оба перелякані обернулися до хати. Чути було як найвиразніше притишений тріскіт, начеб хтось хотів влізти крізь вікно або вилізти. Мужики глянули на себе мовчки, потім забрали палиці та сіли трохи оподалік хати.

Хвильку було тихо. Нараз почули стогін, так начеб змучена людина клалася та випростувала змучене тіло.

Оба чули, що волосся стає їм дубом.

Усьому винна ця смерека! Хай її трісне!

Стемнілося ще більше. Якийсь чоловік у лахмітті, дуже високий, з розкуйовдженим волоссям, ішов гостинцем, що вів до цвинтаря.

Сів при гостинці, а коли зовсім потемніло, підійшов до самітної хати. Станув перед виломаним вікном і хотів собі посвітити. Та жалував сірника, тому вліз на потемки.

Намацував і доторкнувся чогось, що було схоже на ліжко. Поклався. Коли вже засипляв, почув нараз якийсь голос. Розплющив очі та наслухував. Відкілясь чути було безупинний шум. Не розумів, відки доходив. Зрештою було зовсім тихо. Поклався знову навзнак і примкнув очі, потім витягнув ноги та зітхнув голосно. Нога його зачепила в щось, потім начеб щось ударило його в ногу.

Мурашки пробігли йому по тілі. Ще раз витягнув ногу, одначе нога знову зачепила в щось. Добув коробку сірників і дрожачою рукою засвітив сірник. Насамперед побачив пару чобіт, що висіли на стіні. Підвів голову та нараз не з криком, але з диким ревом кинувся до дверей.

Двері відскочили. Чоловік вибіг мигом. Волосся зїжилося йому на голові. Здавалося йому, що це не він кричить, а той, що онтам висів на стіні, а тепер здоганяє його...

Як лише вискочив, піднялися, начеб виросли зпід землі, дві страшні істоти, одна велика, друга мала та кинулися втікати. Ревіли пронизливо.

Втікаючий скрикнув іще раз, та нараз упав на землю. Зуби дзвонили йому, остовпілими очима глядів у далечінь.

І нараз побачив те, чого ждав. Відтам, відки передше втекли опирі, чути було голосні крики, начеб їх була ціла гурма.

Хотів утікати, та, як це буває лише у сні, ноги його не слухалися. Чув, що прапав. Іще хвилина, а схоплять його.

Чув слова, розумів їх навіть, але не міг, знову, наче в сні, видобути зі себе слова. Тай знав, що вже нема ратунку.

— Що це? — кричали люди. Повісильник зірвався! Он там, о там він!

— Треба кинути великодну писанку... Зробіть колесо довкола нього... колесо... солому покласти,.. запалити! — кричали звідусіль.

— Дрючком його! Коли це чорт, дрючок відскочить!

— Чи не бачите, що це людина? — почувся голос.

— Зайди його ззаду, але мерщій...! Чекай, може це справді людина!... Хто ти, промов!!

Та він не міг уст отворити. Сніп соломи, що його хтось запалив, кидав червону заграву на його похилену стать.

— Ну, ззаду... лише не боятися... Бий... По голові!...

Тамтой чув це, одначе й не ворохнувся. Тимчасом високий мужик із палицею в руці підходив до нього помало.

— Коли це „він", то палиця відскочить — відозвався голос.

Мужик підступив на два кроки ближче. Люди остовпіло гляділи, як піднялась тяжка палиця.

І нараз почувся глухий удар, начеб горнець зі сметаною впав на землю. Тамтой захитався та впав.

— Алеж бо це була людина! — з полекшою озвалася товпа.

З російського переклав **М. Н.**

— Пане капітане, один чоловік упав у воду!

— Моряк?

— Ні, пасажир.

— А заплатив уже тікет?

—o—

Жінка: Наш будучий зять гарно поводиться. Перед Канарчуками сказав, що ти звичайне зеро.

Чоловік: Так? То я йому скреслю те зеро з приданого нашої Оленки!

ПРОТОКОЛ

НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, яке відбулося в днях 17—20 лютого 1930 р. в домі У. Н. Союза, 81—83 Гренд вулиця, Джерзи Сіті, Н. Дж.

(Продовження).

(20)

...великy користь. Тому і на дальше треба людей заохочувати до такої спільної праці.

Головний радний о. Володимир Сполітакевич з Йонкерс, Н. Й., покликуючися на свої давні тісні зносини з головною управою цеї організації, многі уряди, які в ній сам займав, заявляє, що так як досі причинявся до розвою цеї організації, так і на будуче по можности сил причинятися буде, без огляду на теперішний свій у ній уряд, уважаючи себе за одного з її найстарших членів і каменярів. Просить не забувати, що організацію ту будували священики, бо в ті часи світських сил на таке діло ще досить не було. Будували її не для себе, а для народу, який щиро любили і йому служили. Тепер він тільки радіє розбудовою її. Зі зростом організації найшло більше нового елементу, який нераз свою поступовість намагається зазначити тим, що, заплативши одну-дві вкладки, ціднесуть клич проти священиків, може й не знаючи, що якби не ті народолюбні українські священики, то й цеї організації нині може не було. І тому то факт цей слід час від часу пригадувати.

Від послідної конвенції специяльних поручень урядових не мав, але до сповнення їх завше готов і сподівається до числа прислуг, ним відданих організації, ще неодну додати.

Про инші справи забере голос тоді, коли вони особно прийдуть на денний порядок.

Головна радна п. Марія Розуміло з Клівленд, Огайо, заявляє, що як передтим будучи головною містопредсідателькою, так тепер як головна радна справами організації займається і з місцевими відділами старається бути в контакті. З гол. канцелярії вже після конвенції мала дві справи до полагодження, одною з них було творення нового відділу. Головна канцелярія держиться засади, щоби в одній місцевости не творити більше відділів як того конечно потрібно, а се тому, щоби сил не дробити і вона в тому напрямку працювала, однак показалося, що новий відділ треба було позволити отворити і він нині гарно розвивається без перешкоди другим відділам так може й посередництво дещо справі помогло. Заявляється за те, щоби місячних вкладок хочби з огляду на теперішне безробіття на рік було. Сиротинця не підносити, але фонди призбирувати дальше добровільними жертвами, доки не збереться сума, з якою можна буде діло розпочати. Безробіття не всюди однаково докучливе. Є сторони, де люде можуть робити підприємства і фонди будувати. Також це безробіття не є вічне, а коли настануть всюди лішпі часи, то тоді ті, що лишилися позаду, будуть старатися надолужувати і своє зложити, однак негайне наложення примусового податку на всіх в цю пору могло би дійсно викликати протест і справі більш пошкодити ніж помогти. Щодо всіх инших думок і проектів висказаних тут в користь організації, годиться вповні з попередними докладчиками, головно щодо способів приєднання молоді, бо уважає, що на цьому дійсно залежить будучність організації.

З черги зложив звіт гол. радний У. Н. Союза Олександер Питляр з Ню Йорку, як слідує:

Думка председателя Мурашка, щоби на річних зборах, як рівнож на конвенції головні радні здавали звіти так як всі другі головні урядники є правильна, бо спільний обмін думок всіх урядників з ріжних місцевостий дасть нам змогу виробити собі правильний осуд про положення відділу У. Н. Союза на місцях. А тому, щоби радні могли провірити те положення, то треба їм бути присутними на зборах таких відділів, до котрих є змога доїхати. Однак треба зазначити, щоби такий радний не надуживав того авторитету для особистих цілий. Тепер в деяких місцевостях відділи У. Н. Союза практикують спільну працю з другими організаціями чи то в роздуттю грошей на ріжні цілі чи иншого характеру в роботах на ріжних ділянках громадської праці, з чого відділи мають

Павло Стадник, головний радний У. Н. Союза з Трентон, Н. Дж., заявляє, що йому як наймолодшому, не віком, але часом в уряді, припало говорити послідному, і щоби не повторяти того, що вже попередники вичерпали в чім було много добрих думок і проектів, він з ними солідаризується, о скільки того доброго організації вимагає. Від себе скаже лиш тільки, що Трентон, як свідома громада, а особливо тамошні відділи У. Н. Союза все робили народну роботу і були льояльними організації і на тую околицю можна зовсім певно полягати. Сам бере участь у всякому народному ділі, не жалуючи часу ні труду, особливо для справ організацийних У. Н. Союза, і сподіється ще кращих успіхів і кооперації зі своєї сторони на будуче.

По вичерпанню всіх звітів гол. предсідатель Микола Мурашко зробив увагу, що звіти гол. радних у великій мірі поможуть головній управі наладнати тіснійші зносини з відділами і просить від себе, щоби гол. радні привязували до сего як найбільшу вагу, бо, як це в звітах підносилося майже всіми членами гол. уряду, дійсно живе слово представників організації в многих случаях означати може більше ніж мертва переписка урядова головної канцелярії.

(Далі буде).

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ДЖАНСОН СИТІ, Н. Й.

Писанка на Рідну Школу.

Громадяни Укр. Прав. Церкви Св. Хрестителя в Джансон Сіти, Н. Й., зложили на руки о. Михаїла Запарнюкова писанку для Рідної Школи в сумі $19.45, котрі переслано до Обєднання.

Згадану суму зложили слідуючі особи: М. Кость $2, а по $1: о. М. Запарнюк, Т. Хиль, І. Хиль, Д Цикалинський, І. Караїн, А. Маловяцький, М. Добранський, Г. Чернецький, і П. Чернецький; по 50 ц.: І. Тхір, Кат. Тхір, А. Циклинська, А. Маловяцька, П. Маловяцький, Й. Караїн. Г. Галилуйко, Т. Ковач. Н. Телько, Ю. Куземка; по 25 ц.: М. Караїн, В. Маловяцький, А. Караїн. Дрібними жертвами зложено $2.70.

—o—

ШЕРОН, ПА.

Коляда на Рідну Школу.

В нашій місцевости на Різдвяні Свята ходили колядувати отці Українці й Українки на Рідну Школу на Україні під Польщею: Анастазія Кучманова, Анна Карова, Катерина Процькова і Катерина Тимочкова, Данило Кучмак і Микола Карий.

Жертвували по $5.00: Д. Кучмак; по $3.00: Т. Пелещак; по $2.00: Д. Дудик, Т. Кривий, П. Кошей, А. Кучмак і П. Боган; по $1.00: М. Карий, Т. Процько, Д. Фелсон, П. Німець, М. Маків, Марія Кошей, А. Стефанчак, Анна Стефанчак, Й. Любянецький, Т. Мізік, І. Кузів, Н. Тимочко, Й. Калузний, І. Левицький, А. Боднар, А. Щербай, Н. Пацак, А. Хмель, М. Вінницький, Й. Добровольський, І. Баран, М. Луців, Д. Тирлявський, П. Катрич, В. Васильков; по 50 цнт.: С. Сікора, В. Ондерко, Н. Волкі, Р. Богдан, І. Носик, Ф. Дудик, Я. Цап, Ф. Лазорищин, Н. Іззович, Г. Гішко, С. Онуфрик, С. Ступінський, І. Гайдош, Д. Дади, А. Фендя, К. Пиш; по 25 цнт.: О. Марчак і В. Сич. Разом заколядовано $51.50, які вислано до Обєднання.

Д. Кучмак.

—o—

ФРЕКВИЛ, ПА.

Збірка в церкві.

В українській греко-кат. місцевій церкві переведено збірку на домомогу Рідній Школі й зібрано $10.18, які вислано до Обєднання.

В. Загібайло.

КАТІВНЯ...

Один з кореспондентів перемиського "Українського Голосу" дістав цими днями листа від батьків з тамтого боку Збруча. Листа цього принїс кореспондентові "Укр. Голосу" пісанець, що йому вдалося перейти туди і назад большевицько-румунську границю. За дозволом свого кореспондента "Укр. Голос" поміщує згаданий лист, очевидно з тим, що змінює імена осіб, назви вулиць, тощо, не нарушуючи впрочім в нічому дослівного змісту листа. — **Редакція.**

Х....... 19 грудня 1929.

Дорогий наш, єдиний сину!

Не можемо висловити на цьому брудному папері надзвичайної радости, яку приніс твій діст, що ти, слава Господу Найвищому, ще живим. До Добродія, що приніс твого листа, ми ставились не дуже прихильно з початку, бо шпигунів у нас на кождому кроці стоїть десятками, переважно бувші злодії, каторжники, а також фризери, і ледащо шевці, з поміж ремісників і то виключно жидівських й московського походження. З бігом часу повірили твойому посланцеві і рішили таки написати кілька словечок. Сердечно дякуємо за гроші. Тепер хоч купимо хліба та картоплі доволі, бо батько твій мусів ходити щодня о 4 год. у ночі до кооперативи за хлібом. Хлібець Божий у нас дуже трудно дістати, бо приходиться стояти у хвості по 8—10 год. за 400 грамами на душу. Я не кажу про цукор, чай, сало, молоко чи то масло — цих продуктів не маємо за що купити навіть раз на рік. Сину наш дорогий, колиб ти власними очима міг нас зобачити, та напевно не пізнавби. Жидівсько-совденська влада нас вигнала з власної домівки на вулицю, — на жебри. Комісар „Жилдому" примістив нас тимчасово в сутеринах при бувшій Пушкіській вулиці (тепер змінені вулиці, а ми їх не дуже знаємо). Слава Богу, що трапилась робота у комісарші Сурці Ворохової, котра за 2½ місяця прання білизни зі 7 осіб, дала мені зі свого чоловіка старі чоботи й черевики та трохи карток на хліб і картоплі. Колиб не така нагода заробітку, прийшлося би ходити босим в зимі, як і прошлого 1928 р., коли твій батько обмотував ноги тай так лісеньку зиму пробідував. Я ще мала черевики від пані Берти Моргенрот, котра мала склеп мануфактурний на Спиській, — чи пригадуєш? Тепер вона склепу не провадить, але живе добре, бо її молодший син Мотя служить комісаром освіти.

Наше славне Х.... змінилось теж не до пізнання: скрізь сміття, купи гною лежать ще з часів революції, християнський народ дуже обідний, навіть не має церкви, щоб помолитись Богови на старість.

Комуністи живуть добре, вони ніколи не стоять в хвості за продуктами.

Пишу цей лист і вся тремчу, щоб хто не підглянув, бо заберуть разом зі старим до Чека і побють, як щурів в капкані. А тепер, наш сину, приготуйся витримати сумну звістку, бо я витримала не одне нещастя, яке упало на наші старечі голови як грім з ясного неба. Твойого любимого брата Василя і сестри Оксани немає в живих. 17 липня 1927 р. його розстріляно в Чека Х. участка за те, що знайшли при ньому твої листи. Небіжчик працював як токар в залізному варстаті у бувшому заводі Г... і тоді нам було ліпше.

Ми обоє також сиділи разом з Оксаною, але через 4 місяці і 7 днів випущено нас на волю. В тюрмі небіжка Оксана дуже просила чекіста Дубовкіна за брата. Він обіняв випустити Василя також, але поставив обіцяну ребром і так як Оксана була вільна, забрав її до себе як жінку, та все обіцяв, що випустить бідного Василя а тимчасом — казав — Василь ніби залишиться в арешті.

Оксана була спритна змалку, як сам знаєш, і тому пішла на хитрощі — виробила фальшиву пропустку до Чрезвичайки і таким способом остаточно довідалася, що Василя вбито. Вертаючи до дому, Оксана мені розповіла про це нещастя. Батька не було в дома і ми обидві могли добре виплакатись, та постановили скрити цю сумну вістку перед батьком. Небіжка ще перечувала і десь, около год. першої дня звився москалюга Дубовкін і забрав її знов до себе.

Нарешті я чую на толкучці (де старі річи продаються — Ред.), як баби поміж собою говорять, що якась дівчина у ночі комісара Н.... дільниці забила і сама застрілилась. Мене ця вістка дуже занепокоїла, бо заразже подумала про Оксану. Бігом полетіла до неї та вже тіло було взяте до анатомії, а мене нещасну там не допущено та ще хотіли арештувати ніби як контрреволюціонерку. Думала я, що в газетах буде надруковано про чин Оксани та де там — ані словечка по сей день, а про комісара було в газеті, що бандити напали в ночі і забили. В звязку з вбивством комісара було дуже богато арештовано цілком невинних людей, про судьбу котрих нічого не знаю. В газеті було вимінене назвиско комісара цілком инше, не можу пригадати. Комісарі і чекісти мають по 10 ріжних назвиск.

Бідні наші діточки марне скінчили своє життя. Більше писати не можу, бо сльози течуть і течуть з висохлих очей. Одно тебе прошу, дорогий сину, не вертай сюди та не присилай листів почтою, бо їх читають в Чека, а пізніше дають нам як їх ласка, а то й цілком не дають. Будь здоров, не забувай про нас. Цілуємо тебе мінцю, мінцю, твоя Мати і Батько.

Король і ас.

Англійський король Едвард VI, коли ще був молодим хлопцем, почув від свого вчителя підчас науки релігії таку замітку:

— Хай Ваша Королівська Величність не забуває, що є ще щось вищого ніж король.

— Знаю — перебив хлопець — ас.

—o—

— Я була вчора з Ганею в театрі. Ми бавилися знаменито.

— Сподіюся. Чути було вас у цілому театрі.

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВИ.

(Жертви надіслані до Обєднання в березні 1930).

Лорейн, О. о. Коритовський переслав $5.40 з панахиди на інвалідів і $4.50 на Рідну Школу $9.90

Когус, Н. Й. д. Зальопаний переслав для „Просвіти" $46, а за книжки Льва Ясінчука $5. ......51.00

Денбури, Конн. д. Маркевич переслав коляду і дохід з балю по $25 на: інвалідів, бойову акцію і Рідну Школу. Разом 75.00

Дітройт, Миш. д. Кізель переслав від М. Ковтуновича на інвалідів $5, а з забави в гром. Крупки $6.50 на Рідну Школу. ...11.50

Джемейка, Н. Й. д. Костишин переслав коляду на Рідну Школу $39, а на інвалідів $5. Разом 44.00

Матітон, Н. Й. д. Худяк переслав для інвалідів з панахиди $24.46, а на Рідну Школу з коляди $50. Разом 74.46

Гері, Інд. д. Цебак переслав коляду на Рідну Школу 9.30

Ампстердам, Н. Й. д. Сюрко переслав жертву від Громади на Дім Укр. Інвалідів 100.00

Дітройт, Миш. п. А. Філяс переслала від „Союза Українок" жертву на Дім Укр. Інвалідів 100.00

Ст. Луїс, Мо. о. Дяків переслав збірку з хрестин в гром. Петрового на Рідну Школу 12.00

Бостон, Масс. о. Желіховський переслав діточу коляду на Рідну Школу 127.00

Шикаго, Ілл. д. Кущак переслав по $50 на інвалідів і Рідну Школу 100.00

Вилкс Берн, Па. д. Барнас переслав коляду на Рідну Школу і інвалідів 50.00

Ню Гейвен, Конн. д. Довгий переслав збірку на Рідну Школу $47.50, а на бойовий фонд $17.00. Разом 64.50

Гемтремк, Миш. д. Рубаха переслав коляду на бойовий фонд 71.00

Шикаго, Ілл. д. Небор переслав для Просвіти $13, а для Р. Школи $14 ......27.00

Нортгемптон, Па. д. Пюїза переслав збірку на Рідну Школу 4.00

Ню Йорк Сіті. д. Дробогій переслав збірку на інвалідів $35, а на Рідну Школу $20.74. ......55.74

Перт Амбой, Н. Дж. д. Щуцький переслав від Тов. Співацького Боян на бойову акцію $25, а з забави в гром. Лемковича по половині на У. В. О. і на Рідну Школу $26. Разом 51.00

Пасейк, Н. Дж. д. Пипюк переслав коляду на інвалідів і Рідну Школу 52.65

Клівленд, О. д. Бдзіль переслав від д. Поповича по $1 на часопис „Сурму" 2.00

Обурн, Н. Й. д. Оришин переслав на коляду $122.10, на Просвіту $4 і на бойовий фонд $1. Разом 127.10

Сиракюз, Н. Й. д. Туркевич переслав збірку на бойову акцію $7.58 і на передплату „Сурми" $3. Разом 10.58

Гемтремк, Миш. д. Кружка переслав від Тов. Згода, від 20 У. Н. Союза, збірку, призначену на Дім Інвалідів $160, на Рідну Школу $10, для Просвіти $25, на бойовий фонд $10 і на сироти $0.25. ......195.26

Б. Боттом, В. Ва. д. Петрик переслав на бойовий фонд, Рідну Школу і на укр. інвалідів 2.25

Ню Йорк Сіті. д. Чемеринський переслав збірку на Р. Школу на руки д-ра Я. Дудикевича в Бібрці 24.50

Филаделфія, Па. д. Шуркот переслав від Укр. Громади з 23 і Бравн вул. жертву на укр. інвалідів 10.50

Скрентон, Па. д. Ардан як народний податок 3.00

Ню Йорк Сіті. д. Стасюк на Рідну Школу 25.00

Ниарк, Н. Дж. д. Біленький переслав з весільної забави в гр. Гурали на інвалідів 12.00

Бофало, Н. Й. Коляда на Рідну Школу 57.25

Филаделфія, Па. Збірка на бойовий фонд, переслав Іван Бельдик 104.00

Пасейк, Н. Дж. Збірка на У. В. О., зібрав М. Пипюк 10.00

Ню Йорк Сіті. д. Шевців переслав з концерту Злуки України на бойовий фонд 106.00

Минеаполіс, Мінн. д. Грубрин переслав збірку на Рідну Школу 49.50

Сиракюз, Н. Й. д. Яворський переслав коляду на Рідну Школу $50.25, на інвалідів $27, а на У. В. О. $25. Разом 102.25

Честер, Па. д. Петрик переслав коляду на укр. інвалідів 13.00

Колчестер, Конн. о. Прокопчук переслав з хрестин в гром. Тимчака на бойову акцію 9.00

Шикаго, Ілл. Коляда українських дівчат з „Гейдж Парк" на Рідну Школу 50.00

Дітройт, Миш. д. Амброзяк переслав коляду, призначену по рівній части на Рідну Школу, інвалідів і бойовий фонд 60.10

Бервик, Па. д. Роль переслав коляду на Рідну Школу 29.80

Минеаполіс, Мінн. д. Камюк переслав коляду на Рідну Школу 24.25

Когус, Н. Й. о. Шуховський переслав коляду на Рідну Школу від українських гр.-кат. парохії св. Апт. Петра і Павла 40.00

Кензас Сіті, Кенз. п. Анна Яремина переслала коляду на Рідну Школу 16.00

Спрінг Велей, Н. Й. д. Брега переслав від Тов. „Просвіта" жертву від Земельного Банку для Інвалідів в сумі 70.00

Джерзи Сіті, Н. Дж. д. Пігура переслав від Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. С., народний податок. По 50 ц.: В. Гаць, І. Бобовник, Ю. Гук, Г. Гуменюк, І. Потоцки, М. Косоноцький, С. Сайчук, С. Кінеп, Л. Купич, М. Турчинський, Я. Осміловський, Й. Жарський, Я. Сай, М. Мисак, Н. Пігура, А. Лютий, Р. Булик, С. Колісник, Л. Дума, П. Світлицький, Е. Баран, Й. Лосевич, А. Шемлій, А. Буско, І. Василюк, М. Слєгинський, Т. Сяруж, С. Дворнійська, С. Кот, С. Гриник, І. Минь, Й. Кірат, Й. Зовиць, Г. Брона, Ж. Корниць, Т. Нустинецин, Н. Пігура, П. Грибар, А. Кірак, О. Леньо, Т. Щелюховський, О. Яків і В. Жарський; по 25 ц.: С. Ленчук, М. Баран, В. Микитка, Г. Дячик, М. Салюк, Л. Попас, Т. Скибенська, С. Гуща, А. Мазур, О. Чанук, В. Мацика, і Й. Вейгер. — Разом 24.50

Ню Йорк Сіті. д. Яків Гаврилко жертвував на бойову акцію 50.00

С. Бруклин, Н. Й. Щедрівка $75, а з вечерка $27. З того $100 на Дім Інвалідів, а $2 на Рідну Школу. Разом 102.00

Бейон, Н. Дж. Від Укр. Нар. Дому $25 інвалідам, $35 Рідній Школі, політичним вязням $10 і на У. В. О. $10.10. Разом 60.10

Трой, Н. Й. З коляди на Рідну Школу 131.15

Медисон, Ілл. На Нар. Дім в селі Родів, пов. Дрогобич 10.00

Ню Йорк Сіті. Учні укр. школи танків на інвалідів і Рідну Школу 101.00

Шикаго, Ілл. д. Біленький переслав з забави клюбу укр. професіоналістів і бизнесменів на У. В. О. 5.00

Савтпорт, Конн. д. Гоголь переслав з забави в гром. Драбовської на інвалідів 8.05

Ню Йорк Сіті. д. Прокопів переслав від себе і від В. Савчака передплату на місячник „Боян" по $1. Разом 2.00

Бетлегем, Па. д. Малицький переслав з весільної забави в пп. Падулів на укр. інвалідів 9.50

Ниарк, Н. Дж. д. Павлусь переслав збірку з балю, устроєного Тов. Тернопільщина, від. 313 У. Н. С., на політичних вязнів 19.44

Смит Мил, Па. д. Бунга переслав для У. В. О. від 77 відділу У. Н. П. $10, а з хрестин в гром. Заворських $5. Разом 15.00

Провіденс, Р. Ай. д. Гумлак переслав додатково до попередної збірки на Рідну Школу жертву д. М. Бориса 1.00

Шикаго, Ілл. д. Лозинський переслав збірку, призначену на Р. Школу 8.50

Сиракюз, Н. Й. д. Туркевич переслав жертву Мандоліновоі Оркестри при Тов. „Січ", від 282 У. Н. С., на У. В. О. 4.45

Картерет, Н. Дж. з праздника о. Лисяка, збірка на бойовий фонд 21.00

Йонкерс, Н. Й. Збірка членів Укр. Горож. Клюбу на „Просвіту" $28, а на Рідну Школу $25. ......53.00

Разом зібрано на Рідний Край з рамени Обєднання в березні 1930 р. $2,867.39.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".